

Strona Główna > ... > Wszczęcie Postępowania Sądowego > Pomoc Prawna > Estonia

Pomoc prawna

 Estonia

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Jakie są koszty postępowania sądowego i kto je zazwyczaj ponosi?

W sprawach cywilnych i administracyjnych koszty postępowania składają się z opłaty skarbowej i zabezpieczenia, kosztów związanych ze składaniem zeznań (np. kosztów wezwania świadka i kosztów biegłego) oraz kosztów poniesionych przez strony postępowania i ich pełnomocników (opłat prawnych, kosztów podróży itp.). Koszty czynności ponosi w toku postępowania strona, która wnioskuje o jej przeprowadzenie. Osoba wnosząca odwołanie lub skargę jest zatem zobowiązana uiścić opłatę skarbową, a strona, która chce wezwać świadka lub zaangażować biegłego, pokrywa z góry honorarium tej osoby. Każda ze stron postępowania opłaca honorarium swojego pełnomocnika.

Na zakończenie postępowania strona przegrywająca jest zazwyczaj zobowiązana do zwrotu kosztów poniesionych przez stronę przeciwną. W postępowaniu cywilnym oddalenie apelacji zwykle wiąże się z obowiązkiem powoda do zwrotu pozwanemu kosztów poniesionych przez niego w związku z postępowaniem sądowym, z kolei jeśli apelacja jest skuteczna, to pozwany jest zobowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez powoda. W przypadku osiągnięcia kompromisu koszty zazwyczaj dzieli się zgodnie z tym kompromisem.

2 Na czym polega pomoc prawna?

Państwowa pomoc prawna

Państwowa pomoc prawna to świadczone na koszt państwa usługi adwokackie polegające na reprezentacji w postępowaniu sądowym lub innym, sporządzeniu dokumentu prawnego lub udzieleniu porady prawnej albo zapewnieniu reprezentacji innego rodzaju. Państwowa pomoc prawna jest przeznaczona przede wszystkim dla osób fizycznych, które ze względu na swoją sytuację finansową nie są w stanie opłacić profesjonalnego pełnomocnika. Państwową pomoc prawną świadczą wyłącznie adwokaci. Sąd rozpatrujący wniosek o państwową pomoc prawną ocenia sytuację finansową wnioskodawcy, szanse wygrania sprawy oraz jej znaczenie dla wnioskodawcy. Pełnomocnika wyznacza się w ramach systemu państwowej pomocy prawnej, niezależnie od sytuacji finansowej wnioskodawcy, w przypadkach, gdy takie wyznaczenie jest obowiązkowe (np. wyznaczenie obrońcy dla podejrzanego lub oskarżonego w postępowaniu karnym), oraz gdy sąd uzna to za konieczne w celu ochrony interesów danej osoby.

Warunki i tryb udzielania państwowej pomocy prawnej określono w ustawie o pomocy prawnej finansowanej przez Skarb Państwa (*riigi õigusabi seadus*, <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/518122023002/consolide>).

Ponadto każdy mieszkaniec Estonii, którego średni dochód brutto w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku nie przekroczył 1 200 euro, może uzyskać bezpłatną wstępną poradę prawną. W sprawach rodzinnych dotyczących praw dziecka próg dochodu brutto podwyższono do 2 000 euro. Próg dochodu nie obowiązuje w odniesieniu do porad prawnych udzielanych osobom o specjalnych potrzebach i osobom starszym. Porad tych udzielają na podstawie umowy Estońska Izba Osób z Niepełnosprawnościami (*Puuetega Inimeste Koda*) i Estońskie Stowarzyszenie Towarzystw Emerytalnych (*Eesti Pensionäride Ühenduste Liit*). Więcej informacji o państwowej pomocy prawnej można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości (*Justiitsministeerium*) (<https://www.just.ee/kohtud-ja-oigusteenused/oigusabi/riigi-toetatud-oigusabi>).

3 Jakie wymogi należy spełnić, aby otrzymać pomoc prawną?

Państwowa pomoc prawna

Osoba fizyczna otrzymuje państwową pomoc prawną, jeżeli z uwagi na swoją sytuację finansową w chwili, w której potrzebuje pomocy prawnej, nie jest w stanie pokryć kosztów usług prawnych świadczonych przez wykwalifikowanych adwokatów lub jeżeli jest w stanie pokryć te koszty wyłącznie częściowo lub w ratach lub jeżeli jej sytuacja finansowa uniemożliwia pokrycie podstawowych kosztów utrzymania po uiszczeniu opłat za usługi prawne.

Państwowej pomocy prawnej udziela się bez obowiązku zwrotu opłaty za taką pomoc i kosztów tej pomocy (czyli bezpłatnie) lub z obowiązkiem częściowego lub całkowitego ich zwrotu (co oznacza, że beneficjent musi później zwrócić koszty państwowej pomocy prawnej w części lub w całości, jeśli do zwrotu tych kosztów nie zobowiązano innej osoby lub Skarbu Państwa). Sąd rozpatrujący wniosek o państwową pomoc prawną ocenia sytuację finansową wnioskodawcy, szanse wygrania sprawy oraz jej znaczenie dla wnioskodawcy. Osoby o szczególnych potrzebach i inne osoby znajdujące się w trudnej sytuacji zazwyczaj otrzymują całkowicie darmową państwową pomoc prawną.

Pełnomocnika wyznacza się w ramach systemu państwowej pomocy prawnej, niezależnie od sytuacji finansowej wnioskodawcy, w przypadkach, gdy takie wyznaczenie jest obowiązkowe (np. wyznaczenie obrońcy dla podejrzanego lub oskarżonego w postępowaniu karnym), oraz gdy sąd uzna to za konieczne w celu ochrony interesów danej osoby.

Bezpłatną pomoc prawną można również przyznać – na rzecz osiągnięcia celów statutowych w dziedzinie ochrony środowiska lub ochrony konsumentów albo z innych nadrzędnych względów interesu publicznego – osobom prawnym, które ze względu na swoją sytuację finansową nie są w stanie pokryć kosztów pomocy prawnej.

Państwowej pomocy prawnej nie przyznaje się, jeżeli:

1. wnioskodawca może samodzielnie zapewnić sobie możliwość skorzystania ze swoich praw;
2. wnioskodawcy nie przysługuje prawo, w związku z którym ubiega się o przyznanie pomocy prawnej;
3. wnioskodawca mógłby pokryć koszty usług prawnych ze środków pochodzących ze sprzedaży posiadanego majątku (z wyjątkiem nieruchomości określonych w art. 14 ust. 2 ustawy o pomocy prawnej finansowanej przez Skarb Państwa), o ile sprzedaż tego majątku można dokonać bez większych trudności;
4. przewidywane koszty usług prawnych nie przekraczają dwukrotnej wysokości średniego miesięcznego wynagrodzenia wnioskodawcy, obliczonego na podstawie średniego miesięcznego dochodu z czterech miesięcy poprzedzających złożenie wniosku, po odjęciu podatków i obowiązkowych składek ubezpieczeniowych, kosztów związanych ze świadczeniami alimentacyjnymi i uzasadnionych kosztów związanych z mieszkaniem i transportem;
5. z okoliczności sprawy jasno wynika, że istnieją niewielkie szanse na to, by wnioskodawca był w stanie skorzystać ze swoich praw;
6. wniosek złożono na potrzeby dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, przy czym sprawa nie dotyczy ochrony ważnego interesu publicznego;
7. spór dotyczy działalności gospodarczej wnioskodawcy i nie ma wpływu na prawa wnioskodawcy niezwiązane z tą działalnością gospodarczą;
8. wniosek dotyczy ochrony znaku towarowego, patentu, wzoru użytkowego, wzoru przemysłowego, topografii układu scalonego lub innej formy własności intelektualnej, z wyjątkiem praw wynikających z ustawy o prawie autorskim (*Autoriõiguse seadus*);
9. wniosek dotyczy sprawy, w której wnioskodawca ma wyraźny wspólny interes z osobą, której nie przysługuje pomoc prawna;
10. wniosek o przyznanie pomocy prawnej złożono w celu dochodzenia uprawnienia przeniesionego na wnioskodawcę, co pozwala przypuszczać, że uprawnienie to przeniesiono na wnioskodawcę w celu uzyskania pomocy prawnej finansowanej z budżetu państwa;
11. świadczenie usług prawnych jest gwarantowane na mocy zawartej przez wnioskodawcę umowy ubezpieczenia od kosztów prawnych lub w ramach ubezpieczenia obowiązkowego;
12. korzyść dla wnioskodawcy, którą można uzyskać w danej sprawie, jest nieracjonalnie mała w stosunku do

szacowanych kosztów udzielenia pomocy prawnej, jakie poniosłoby państwo.

Wstępna porada prawna

Od 1 czerwca 2023 r. mieszkańcy Estonii, których średni dochód brutto nie przekroczył 1 200 euro w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku, kwalifikują się do otrzymania wstępnej porady prawnej finansowanej przez Skarb Państwa. W sprawach rodzinnych dotyczących praw dziecka próg dochodu brutto podwyższono do 2 000 euro. Próg dochodu nie obowiązuje w odniesieniu do porad prawnych udzielanych osobom o specjalnych potrzebach i osobom starszym. Porad tych udzielają na podstawie umowy Estońska Izba Osób z Niepełnosprawnościami (*Puuetega Inimeste Koda*) i Estońskie Stowarzyszenie Towarzystw Emerytalnych (*Eesti Pensionäride Ühenduste Liit*).

4 Czy pomoc prawna przysługuje we wszystkich rodzajach postępowań?

Państwowa pomoc prawna

Państwową pomoc prawną można uzyskać na potrzeby wszystkich postępowań sądowych i pozasądowych oraz wszystkich kwestii prawnych, z kilkoma wyjątkami. Darmowej państwowej pomocy prawnej nie przyznaje się:

- na potrzeby dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, gdy sprawa nie dotyczy ochrony ważnego interesu publicznego;
- gdy spór dotyczy działalności gospodarczej wnioskodawcy i nie ma wpływu na prawa wnioskodawcy niezwiązane z tą działalnością gospodarczą;
- gdy wniosek dotyczy ochrony znaku towarowego, patentu, wzoru użytkowego, wzoru przemysłowego, topografii układu scalonego lub innej formy własności intelektualnej, z wyjątkiem praw wynikających z ustawy o prawie autorskim.

Wstępna porada prawna

Wstępnej porady prawnej udziela się we wszystkich dziedzinach prawa, z kilkoma wyjątkami.

Porady prawne nie obejmują reprezentacji przed sądem, w tym sporządzania dokumentów procesowych, z wyjątkiem:

1. spraw rodzinnych dotyczących praw dziecka,
2. wniosków o wszczęcie postępowania nakazowego.

5 Czy istnieje odrębna procedura odnosząca się do sytuacji wyjątkowych?

Nie przewidziano żadnych przepisów szczególnych w tym zakresie. Dostępne obecnie możliwości otrzymania bezpłatnej pomocy prawnej obejmują również przypadki pilne.

6 Gdzie można uzyskać formularz wniosku o pomoc prawną?

Państwowa pomoc prawna

Formularz wniosku o państwową pomoc prawną można znaleźć tutaj:

[Formularz wniosku | 91.3 KB | rtf](#)

[Formularz oświadczenia o sytuacji finansowej wnioskodawcy | 104.24 KB | rtf](#)

Formularz wniosku o państwową pomoc prawną można również znaleźć w sekcji „Państwowa pomoc prawna” na stronie internetowej Estońskiej Izby Adwokackiej (*Eesti Advokatuur*): <https://www.riigioigusabi.ee/dokumendid-2>.

Wstępna porada prawna

Aby umówić się na wstępną poradę prawną, należy skontaktować się z serwisem HUGO.legal, zarejestrować się w nim jako klient i uiścić opłatę w wysokości 5 euro. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj:

<http://www.juristaitab.ee/>. Można również zamieścić swoje pytanie na [forum](#) na tej samej stronie. W tym celu

należy się zarejestrować, używając swojego estońskiego dowodu osobistego.

7 Jakie dokumenty należy załączyć do wniosku o pomoc prawną?

Osoba fizyczna ubiegająca się o państwową pomoc prawną musi dołączyć do wniosku podpisane oświadczenie o swojej sytuacji finansowej oraz, jeśli to możliwe, dowody potwierdzające tę sytuację. Podejrzany w postępowaniu karnym wnioskujący o wyznaczenie adwokata nie musi dołączać takiego oświadczenia.

Osoba, której miejsce zamieszkania znajduje się poza terytorium Estonii, musi dołączyć do wniosku oświadczenie o swoich dochodach i o dochodach członków swojej rodziny z ostatnich trzech lat, wydane przez właściwy organ państwa miejsca zamieszkania. Jeżeli wnioskodawca nie może złożyć takiego oświadczenia z przyczyn od siebie niezależnych, państwową pomoc prawną można przyznać nawet w jego braku.

Formularz oświadczenia o sytuacji finansowej dostępny jest na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz we wszystkich sądach i kancelariach prawnych.

8 Gdzie należy złożyć wniosek o pomoc prawną?

Wnioski o przyznanie państwowej pomocy prawnej z reguły składa się do sądu. Konkretny sąd, do którego należy złożyć wniosek, ustala się w następujący sposób:

1. wniosek o przyznanie państwowej pomocy prawnej stronie postępowania sądowego w sprawie cywilnej, administracyjnej lub w sprawie o wykroczenie składa się do sądu rozpatrującego daną sprawę lub właściwego do jej rozpoznania;
2. jeżeli wnioskodawca ubiega się o państwową pomoc prawną w celu sporządzenia pozwu, wniosku lub skargi w postępowaniu sądo-administracyjnym lub w postępowaniu w sprawie o wykroczenie, wniosek składa do sądu właściwego do rozpoznania pisma procesowego, które zamierza sporządzić;
3. wniosek o państwową pomoc prawną w zakresie reprezentacji w postępowaniu przedprocesowym w sprawach cywilnych lub w pozasądowym postępowaniu w sprawach o wykroczenia lub w zakresie sporządzenia dokumentu prawnego lub otrzymania innej porady prawnej lub innego rodzaju reprezentacji składa się w sądzie rejonowym właściwym dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy lub dla miejsca, w którym dana usługa prawna ma być świadczona. Jeżeli wnioskodawca nie ma miejsca zamieszkania w Estonii, może również złożyć wniosek do sądu rejonowego, w którego okręgu przebywa;
4. wniosek o państwową pomoc prawną w zakresie reprezentacji w postępowaniu administracyjnym składa się do sądu administracyjnego właściwego dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy lub dla miejsca, w którym dana usługa prawna ma być świadczona;
5. jeżeli udział adwokata w postępowaniu karnym nie jest obowiązkowy, a podejrzany nie wybrał adwokata, ale chce skorzystać z możliwości reprezentacji, składa wniosek o państwową pomoc prawną do organu ścigania lub do prokuratury;
6. o przyznaniu państwowej pomocy prawnej pokrzywdzonemu (w postępowaniu karnym), pozwanemu (w postępowaniu cywilnym) lub osobie trzeciej rozstrzyga sąd prowadzący postępowanie, a w postępowaniu przygotowawczym w sprawie karnej – sąd rejonowy właściwy do prowadzenia procesu;
7. wniosek o państwową pomoc prawną w postępowaniu odwoławczym rozpatruje Sąd Najwyższy;
8. wniosek o państwową pomoc prawną w zakresie reprezentacji w postępowaniu egzekucyjnym składa się do sądu właściwego do rozpoznawania skarg na czynności komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne.

9 W jaki sposób można się dowiedzieć o zakwalifikowaniu do uzyskania pomocy prawnej?

Informacje o państwowej pomocy prawnej i wstępnej poradzie prawnej można uzyskać w sądach i kancelariach prawnych. Podmioty prowadzące kancelarie prawne muszą zapewnić, aby w godzinach pracy kancelarii osoby potrzebujące państwowej pomocy prawnej nieodpłatnie otrzymały wyjaśnienia dotyczące podstaw i procedur uzyskania państwowej pomocy prawnej zgodnie z ustawą o pomocy prawnej finansowanej przez Skarb Państwa. Także podmioty udzielające wstępnych porad prawnych są zobowiązane do udzielania zainteresowanym bezpłatnych informacji o podstawach i procedurach uzyskania państwowej pomocy prawnej, a w razie potrzeby, do udzielenia im pomocy w prawidłowym wypełnieniu wniosku o pomoc prawną.

Informacje o możliwości uzyskania państwowej pomocy prawnej można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości (*Justiitsministeerium*) (<https://www.just.ee/kohtud-ja-oigusteenused/oigusabi/riigi-toetatud-oigusabi>).

10 Co należy zrobić w razie zakwalifikowania się do uzyskania pomocy prawnej?

Państwowa pomoc prawna

Aby uzyskać państwową pomoc prawną, należy złożyć wniosek (pkt 6) wraz z oświadczeniem o swojej sytuacji finansowej (pkt 7) do właściwego sądu (pkt 8).

Wniosek należy wypełnić w języku estońskim lub w innym języku powszechnie używanym w Estonii (tłumaczenie zapewnia osoba prowadząca sprawę). Dopuszczalne jest również złożenie wniosku w języku angielskim, jeżeli wnioskodawca jest osobą fizyczną zamieszkującą w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, obywatelem innego państwa członkowskiego UE lub osobą prawną posiadającą siedzibę w innym państwie członkowskim.

W postępowaniach, w których udział adwokata jest wymagany prawem, nie trzeba podejmować żadnych czynności, aby otrzymać państwową pomoc prawną. O ile dana osoba nie zatrudniła adwokata samodzielnie, funkcjonariusz publiczny prowadzący postępowanie ma obowiązek zadbania o wyznaczenie dla niej adwokata bez konieczności składania wniosku.

Wstępna porada prawna

Aby umówić się na wstępną poradę prawną, należy skontaktować się z serwisem HUGO.legal, zarejestrować się w nim jako klient i uiścić opłatę w wysokości 5 euro. Dane kontaktowe można znaleźć tutaj: <http://www.juristaitab.ee/>. Można również zamieścić swoje pytanie na [forum](#) na tej samej stronie. W tym celu należy się zarejestrować, używając swojego estońskiego dowodu osobistego.

11 Kto wybiera adwokata lub radcę prawnego dla osoby, której przyznano pomoc prawną?

Państwowa pomoc prawna

Na wniosek organu ścigania, prokuratury lub sądu Estońska Izba Adwokacka (*Eesti Advokatuur*) wyznacza adwokata, który udziela państwowej pomocy prawnej. Zasadniczo wnioskodawcy nie przysługuje prawo wyboru adwokata, który będzie mu udzielał państwowej pomocy prawnej. Wnioskodawca może jednak wystąpić o udzielenie państwowej pomocy prawnej przez wskazanego adwokata, jeżeli adwokat ten wyraził na to zgodę. Wówczas w treści wniosku należy wskazać imię i nazwisko adwokata, który wyraził zgodę na udzielenie państwowej pomocy prawnej.

Sąd, prokuratura ani organ ścigania nie mogą uzgodnić z adwokatem, że to on będzie świadczył państwową pomoc prawną w danej sprawie ani samodzielnie go do tego wyznaczyć.

Wstępna porada prawna

W przypadku wstępnej porady prawnej osoba potrzebująca pomocy może sama wybrać prawnika na podstawie miejsca prowadzenia przez niego działalności oraz dziedziny, w której chce uzyskać poradę, lub samodzielnie znaleźć stosowną kancelarię prawną.

12 Czy pomoc prawna obejmuje wszystkie koszty postępowania?

Nie. Państwowa pomoc prawna obejmuje koszty podróży i zakwaterowania poniesione przez adwokata lub innego przedstawiciela kancelarii prawnej w związku ze świadczeniem państwowej pomocy prawnej, koszty tłumaczeń i koszty przeprowadzania dowodów. Ponadto, w ramach pomocy proceduralnej, sąd może zwolnić daną osobę – na jej wniosek – w całości lub w części z kosztów postępowania.

13 Kto ponosi pozostałe koszty w razie zakwalifikowania się do uzyskania częściowej pomocy prawnej?

W przypadku państwowej pomocy prawnej lub proceduralnej podlegającej częściowemu zwrotowi koszty te ponosi strona przeciwna, która przegrała sprawę, inna osoba lub Skarb Państwa.

14 Czy pomoc prawna obejmuje również koszty odwołań?

Tak. Państwowa pomoc prawna obejmuje odwołania, skargi kasacyjne, zażalenia oraz ponowne rozpoznanie sprawy.

15 Czy pomoc prawna może zostać cofnięta przed zakończeniem postępowania (lub nawet odwołana po zakończeniu postępowania)?

Sąd, organ ścigania lub prokuratura, które przyznały państwową pomoc prawną, mogą na wniosek adwokata świadczącego tę pomoc lub z własnej inicjatywy w dowolnym momencie ponownie ocenić, zgodnie z procedurą określoną w ustawie o pomocy prawnej finansowanej przez Skarb Państwa, czy określone w tej ustawie podstawy udzielenia państwowej pomocy prawnej nadal istnieją, a jeżeli ustały – zakończyć udzielanie pomocy.

Gdy zakończono udzielanie państwowej pomocy prawnej, adwokat, który ją świadczył, zostaje zwolniony z tego obowiązku, a sąd określa, na wniosek adwokata, wysokość jego honorarium za wyświadczoną pomoc prawną oraz zakres, w jakim jej koszty należy mu zwrócić. Jednocześnie sąd ustala obowiązek beneficjenta państwowej pomocy prawnej do zwrotu państwu, w całości lub w części, kwoty należnej adwokatowi.

16 Czy można zaskarżyć odmowę udzielenia pomocy prawnej?

Od postanowienia o odmowie przyznania państwowej pomocy prawnej można się odwołać zgodnie z procedurą określoną w przepisach regulujących właściwe postępowanie sądowe.

17 Czy złożenie wniosku o pomoc prawną powoduje zawieszenie biegu terminu przedawnienia?

Nie.

Dodatkowe informacje

Dodatkowych informacji o estońskim systemie bezpłatnej pomocy prawnej udziela Ministerstwo Sprawiedliwości:

Justiitsministeerium (Ministerstwo Sprawiedliwości)

Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn

Tel. +372 620 8100

E-mail: info@just.ee.

Ostatnia aktualizacja: 25/07/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.